

Sözcükte Anlam — Deneme

KPSS AI Coach · 21.09.2026 · 10 soru

Günlük konuşmada “ince” sözcüğü çoğu zaman fiziksel bir özelliği anlatır. Oysa aynı sözcük, bir davranışın kırıcı olmadan yapılmasını da karşılayabilir. Bu durum, sözcüklerin anlamının kullanım yerine göre daralıp genişleyebildiğini gösterir.

1. Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılabilir?

- A) Bir sözcük, farklı bağlamlarda gerçek anlamının dışında da kullanılabilir.
- B) Her sözcük, kullanıldığı her yerde yalnızca tek bir anlam taşır.
- C) Sözcüklerin anlamı, sözlükteki ilk anlamlarıyla sınırlıdır.
- D) İnce sözcüğü, yalnızca fiziksel nesneleri anlatmak için kullanılır.
- E) Bağlam, sözcüklerin anlamını değiştirmez; yalnızca cümleyi süsler.

2. “Kış bu yıl sert geçti.” cümlesine en yakın anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bu yıl kış mevsimi beklenenden daha çetin olmuştur.
- B) Kış mevsimi bu yıl hiç yaşanmamıştır.
- C) Bu yıl kış, yalnızca takvimde yer almıştır.
- D) Kışın sert olması, insanların üşümeyi sevdiğini göstermiştir.
- E) Bu yıl yaz mevsimi, kış kadar soğuk geçmiştir.

3. “Yazar, bu sözcüğü dar bir meslek çevresinde kullanılan özel anlamıyla değerlendirdi.” cümlesinde altı çizili sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçek anlam
- B) Terim anlam
- C) Karşıt anlam
- D) Sesteş anlam
- E) Soyut anlam

4. “Sözcük, bir bilim, sanat, spor ya da meslek alanında özel bir anlam kazanmıştır.” ifadesiyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Terim anlam
- B) Gerçek anlam
- C) Soyut anlam
- D) Genel anlam
- E) Karşıt anlam

Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

6. "Bu konudaki görüşlerini dinledikçe, onun sözcükleri yalnızca sözlükteki ilk anlamlarıyla değerlendirmedigini anladım." cümlesinden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- 7. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**

8. “Bu sözcük, metindeki bağlama göre sözlükteki ilk anlamıyla değil, alanına özgü bir anlamıyla kullanılmıştır.” Bu cümlede altı çizili sözcüğün hangi özelliği vurgulanmaktadır?

9. Bir dilbilgisi öğretmeni, “Bu sözcüklerin yazılışları ve söylenişleri farklı olsa da taşıdıkları anlam birbirine çok yakındır.” diyor. Bu sözlerden anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Yazılışları farklı, anlamları yakın sözcüklerdir.
- B)** Yazılış ve söylenişleri aynı, anlamları farklı sözcüklerdir.
- C)** Anlamca birbirine zıt sözcüklerdir.
- D)** Beş duyu organıyla doğrudan algılanamayan kavramları karşılar.
- E)** Sözlükteki ilk ve en yaygın anlamı taşıyan sözcüklerdir.

Bir edebiyat dersinde öğretmen, “ince” sözcüğünün kimi zaman “zarif”, kimi zaman da “dar” karşılığında kullanılabildiğini örneklerle göstermiştir. Öğrenciler, aynı sözcüğün farklı bağlamlarda farklı izlenimler uyandırdığını fark etmiştir. Ayrıca bazı sözcüklerin ise doğrudan beş duyu organıyla algılanabilen varlıkları karşıladığı anlatılmıştır. Böylece sınıfta, sözcüklerin yalnızca biçimlerine bakarak yorumlanamayacağı anlaşılmıştır.

10. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A)** Sözcüklerin bağlama göre farklı anlamlar kazanabildiğine
- B)** Bazı sözcüklerin somut varlıkları karşılayabildiğine
- C)** Sözcüklerin yalnızca biçimlerine bakılarak değerlendirilemeyeceğine
- D)** Aynı sözcüğün yakın anlamlar taşıyabildiğine
- E)** Duyularla algılanabilen kavramların bulunduğu

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. B

4. A

5. A

6. A

7. B

8. B

9. A

10. D

Çözümler

1. Parçada aynı sözcüğün hem fiziksel özellik hem de davranış için kullanılabildiği belirtilerek bağlama göre anlam genişlemesi anlatılmaktadır. Bu yüzden A çıkarılabilir. B en güçlü çeldiricidir; çünkü parça, tek anlamlılık değil, bağlama göre anlam değişimi üzerinde durmaktadır.
2. Cümlede kışın alışılmışı göre daha çetin geçtiği anlatılmaktadır. A seçeneği bu yargıyı anlamca en doğru biçimde karşılar. B en güçlü çeldiricidir; çünkü cümlede kışın yaşanmadığı değil, sert geçtiği söylenmektedir.
3. Cümlede sözcüğün bir meslek çevresinde özel bir anlam kazandığı belirtilmiştir; bu, terim anlamıdır. En güçlü çeldirici A yanlıştır; çünkü gerçek anlam sözcüğün sözlükteki temel ve ilk anlamıdır, meslek alanına bağlı özel kullanım değildir.
4. Bir sözcüğün belirli bir alan içinde kazandığı özel anlam, terim anlamıdır. Gerçek anlam, sözlükteki ilk ve yaygın anlamı ifade eder; soyut, genel ve karşıt anlam ise bu tanımla uyumsuz. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü gerçek anlam da gerçek bir kavramdır ancak alan içi özel anlamı karşılamaz.
5. Cümlede, korkunun doğrudan söylenmediği ve davranışlardan sezdirildiği açıkça belirtilmektedir. Buradan, kahramanın duygusunu davranışları üzerinden vermeyi seçtiği sonucu kesin olarak çıkarılır. En güçlü çeldirici C'dir; ancak cümlede bu yöntemin ilk kez kullanıldığına dair hiçbir bilgi yoktur.
6. Cümlede, kişinin sözcükleri sadece sözlükteki ilk anlamlarıyla değerlendirmede söylenmektedir. Buradan, sözcüklerin bağlama göre farklı anlamlar kazanabileceğini düşündüğü sonucu çıkarılabilir. B seçeneği doğrudan buna aykırıdır; C ve E, cümlede bulunmayan alanlara kayar; D ise verilen yargının tersidir.
7. Parça, sözcük anlamının bağlama göre değerlendirildiğini ve sözcüğün alanına göre özel anlam kazanabileceğini anlatmaktadır. Bu nedenle boşluğa, özel anlam kazanma düşüncesini sürdüren cümle getirilmelidir. En güçlü çeldirici A'dır; ancak paragraf tam tersine yalnızca ilk anlamın yeterli olmadığını vurgular.
8. Cümlede sözcüğün sözlükteki ilk anlamından ayrılıp bir alan içinde özel anlam kazandığı belirtilmektedir. Bu, terim anlamıdır. En güçlü çeldirici E'dir; çünkü cümlede özellikle ilk anlamın değil, buna karşılık alanla ilgili özel anlamın kullanıldığı söylenmektedir.
9. Sözlerde, yazılışı ve söylenişi farklı olan ancak anlamca birbirine yakın sözcükler tanımlanmaktadır. Bu, eş anlamlı sözcüklerin yakın anlamlılık yönünü veren ifadedir. En güçlü çeldirici B'dir; çünkü yazılışı ve söylenişi aynı olup anlamı farklı olan sözcükler sesteş sözcüklerdir, burada böyle bir durumdan söz edilmemektedir.
10. Parçada, sözcüklerin farklı bağlamlarda farklı anlamlar taşıyabildiği ve bazı sözcüklerin somut varlıkları karşıladığı söylenmektedir. Ancak yakın anlamlı sözcükler arasında bir ilişki kurulmamış, "ince" sözcüğünün anlam kaymaları anlatılmıştır. En güçlü çeldirici A'dır; çünkü parça bağlam etkisini açıkça verir, fakat bu doğrudan yakın anlamlılık değildir.